

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Рапацька Наталя

РОЗРОБКА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ІВЕНТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ
БУДИНКУ КУЛЬТУРИ..... 210

Бичик Ангеліна

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ЛОКАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ
ІНІЦІАТИВИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ У ПЕРІОД ВОЄННИХ
ДІЙ В УКРАЇНІ..... 213

Ткаченко Катерина

ЦИРКОВЕ МИСТЕЦТВО У СВЯТКОВИХ ПРАКТИКАХ МАЛИХ
МІСТ ТА СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД КНР..... 216

Бичик Ангеліна

КУЛЬТУРНА ПОДІЯ: ПОНЯТТЯ, ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ.
ФОРМИ ТА ТИПИ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ.. 218

СЕКЦІЯ № 5. ФІЛОСОФІЯ БІЗНЕСУ: ВІД ЦІННОСТЕЙ ДО ІННОВАЦІЙ

Сінельник Анастасія

АДАПТИВНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ..... 222

Врайт Галина, Даниленко Анастасія

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ..... 226

Карастан Сергій

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ТИПИ АКТОРІВ ТІНЬОВОЇ
ЕКОНОМІКИ 228

Chaban Nelia

PHILOSOPHICAL DIMENSIONS OF BIOTECHNOLOGICAL
ENTREPRENEURSHIP: ANTHROPOLOGY, AXIOLOGY, AND
THE CULTURE OF INNOVATION..... 232

ВРАЙТ ГАЛИНА

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри
філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик

ДАНИЛЕНКО АНАСТАСІЯ

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність
В10 Філософія / В12 Культурологія та музеєзнавство

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

У сучасному українському бізнес-середовищі питання етики набуває особливої актуальності. Після масштабних змін у політичній та економічній сферах, що відбулись у країні протягом останнього десятиліття, бізнес в Україні поступово переходить від орієнтації виключно на прибуток до розуміння важливості соціальної відповідальності, прозорості та дотримання моральних норм.

Одним із основних етичних принципів, який визнається більшістю українських компаній, є чесність та прозорість у веденні бізнесу. Це проявляється у відкритому веденні фінансової звітності, справедливих умовах працевлаштування та партнерства, а також у боротьбі з корупцією. Як зазначено у наукових дослідженнях Вінницького національного технічного університету, етика ділового спілкування вимагає відкритості не лише у словах, а й у діях [1].

Ключовим принципом є також відповідальність перед суспільством. Бізнес повинен не лише дотримуватись норм законодавства, а й сприяти сталому розвитку, збереженню довкілля, підтримці соціальних ініціатив. Дослідження свідчать, що українські підприємці все частіше впроваджують принципи корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), що збільшує довіру до бізнесу з боку громадськості [2].

Не менш важливим є принцип справедливості, що означає рівне ставлення до всіх учасників економічного процесу, запобігання дискримінації за ознаками статі, віку, національності тощо. Згідно з аналітичними матеріалами, саме порушення цього принципу найчастіше стає причиною трудових конфліктів та втрати довіри в середині колективів [3]. Сучасна етика бізнесу також вимагає раціонального та ефективного підходу до прийняття рішень, з урахуванням не лише економічної доцільності, але й моральних наслідків для всіх зацікавлених сторін. Бізнес повинен утримуватись від заподіяння шкоди – як у внутрішній, так і в зовнішній діяльності [4, с. 55].

Важливою складовою етичної культури є формалізація етичних норм – через прийняття внутрішніх кодексів честі, етичних стандартів або корпоративних маніфестів. Такі документи допомагають працівникам краще

розуміти очікувану поведінку в тій чи іншій ситуації, а також демонструють зовнішнім партнерам серйозність підходу компанії до моральних питань [5, с. 43]. Разом із тим, на шляху до етичного бізнесу в Україні існує чимало викликів. Це і залишки пострадянської ментальності і толерантність до неформальних практик. Проте в умовах євроінтеграції український бізнес адаптувався до високих стандартів доброчесності, прозорості та соціальної відповідальності.

Варто підкреслити, щодо тримання етичних принципів – це не лише прояв високої моралі, а й потужна конкурентна перевага. Компанії, що діють етично, мають вищу репутацію, кращі стосунки з партнерами, легше залучають інвестиції та професіоналів. Одним із яскравих прикладів дотримання етичних принципів є компанія «Нова пошта». Вона активно впроваджує політику клієнтоорієнтованості, забезпечує чесний сервіс і демонструє повагу до працівників. У компанії діє етичний кодекс, який регламентує взаємодію з клієнтами та партнерськими організаціями. Особливо варто відзначити участь «Нової пошти» у соціальних ініціативах – зокрема, в доставці гуманітарної допомоги під час війни. Ще один приклад – інтернет-магазин «Rozetka», який дотримується принципів прозорості та чесного бізнесу. Компанія веде відкриту комунікацію з клієнтами, не приховує негативні відгуки й оперативно реагує на зауваження. Під час криз, таких як пандемія COVID-19 або війна, Rozetka забезпечувала стабільну роботу та утримувалась від штучного підвищення цін.

Етичні принципи є важливою основою для стабільного та відповідального розвитку бізнесу. Дотримання моральних норм сприяє зміцненню довіри з боку суспільства, партнерів і працівників. У сучасних умовах етика в бізнесі стає не лише вимогою часу, а й запорукою довгострокового успіху.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Прішак О. В. Етика ділових стосунків: [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/10prishak_etyka_dilovyh_stosunkiv/p1-1.html?utm_source (дата звернення: 16.10.2025)
2. Підприємницька етика: як будувати бізнес на принципах чесності та відповідальності: [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://proffice.com.ua/posts/predprinimatelskaja-etika-kak-stroit-biznes-na-printsipah-chestnosti-i-otvetstvennosti?utm_source (дата звернення: 18.10.2025)
3. Київський юридичний журнал: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://journals.fpk.kyiv.ua/index.php/kyivlawjournal/article/view/77> (дата звернення: 19.10.2025)
4. Утеченко Д. М., Биба В. А. Ділова етика в сучасному управлінні: виклики та переваги // Збірник тез доповідей науково-практичної конференції «Сільське господарство в умовах глобальних викликів» (6–7 жовтня 2022 р.,

Біла Церква). Біла Церква: БНАУ, 2022. С. 55. Режим доступу: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/zb_tez_sg_um_ov_global_viklik_6-7.10.2022.pdf (дата звернення: 17.10.2025)

5. Лесько О. Й., Прищак М. Д., Кушнір В. В. Кодекси етики ділових відносин як фактор становлення етичних засад бізнесу та менеджменту. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2011. № 1. С. 41–45. Режим доступу: <https://visnyk.vntu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1358> (дата звернення: 18.10.2025)

КАРАСТАН СЕРГІЙ

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Філософія»

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ТИПИ АКТОРІВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних соціально-економічних системах тіньова економіка становить складне й багатовимірне явище, що впливає на структурну стабільність держав і суспільств, ефективність публічного управління та якість соціального простору. Вона охоплює широкий спектр неформальної економічної активності (від незареєстрованої праці, ухилення від сплати податків – до участі в незаконних ринках), і формується на перетині економічних, психологічних, етичних, політичних та інституційних чинників. Незважаючи на прихований характер тіньового сектору, його роль у формуванні макроекономічних показників, інституційної довіри та фіскальної дисципліни є незаперечною.

Дослідження тіньової економіки має міждисциплінарний характер, адже вимагає поєднання підходів з економіки, філософії, політології, соціології та юриспруденції. У центрі наукового інтересу перебувають не лише масштаби тіньових операцій, але й їхні причини, наслідки та механізми відтворення в умовах різного ступеня інституційної розвиненості соціокультурного середовища. Особливе значення має аналіз впливу державної політики, податкового навантаження, рівня корупції та легітимності інститутів на інтенсивність тіньової активності.

Вивчення природи та особливостей тіньової економіки актуалізується як потребою у розробці ефективних регуляторних механізмів, так і необхідністю поступового переосмислення усієї парадигми економічного розвитку в сучасних технологічних та соціокультурних реаліях. У контексті глобалізації, цифровізації та посилення суспільного запиту на прозорість управління,

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.